Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

26. märts 2015 *

Eelotsusetaotlus — Sotsiaalpoliitika — Euroopa Liidu põhiõiguste harta — Artikli 31 lõige 2 — Direktiiv 2003/88/EÜ — Artikkel 7 — Mõiste „töötaja” — Puudega isik — Õigus tasustatud põhipuhkusele — Liidu õigusega vastuolus olevad liikmesriigi õigusnormid — Liikmesriigi kohtu ülesanne

Kohtuasjas C-316/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Cour de cassation' (Prantsusmaa) 29. mai 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. juunil 2013, menetluses

Gérard Fenoll

versus

Centre d'aide par le travail „La Jouvene”,

Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Tizzano, kohtunikud A. Borg Barthet, E. Levits (ettekandja), M. Berger ja F. Biltgen,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. märtsi 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— G. Fenoll, esindajad: *avocat* G. Delvolvé ja *avocat* A. Delvolvé,

— Association de parents ja d'amis de personnes handicapées mentales (APEI d'Avignon), esindaja: *avocat* L. Cocquebert,

— Prantsusmaa valitsus, esindajad: N. Rouam, D. Colas ja R. Coesme,

— Madalmaade valitsus, esindajad: M. K. Bulterman ja C. Schillemans,

— Euroopa Komisjon, esindajad: M. Van Hoof ja M. van Beek,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

olles 12. juuni 2014. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb mõiste „töötaja” tõlgendamist Euroopa parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta (ELT L 299, lk 9; ELT eriväljaanne 05/04, lk 381; edaspidi „direktiiv 2003/88) ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta”) artikli 31 tähenduses.

2 Taotlus on esitatud ühelt poolt G. Fenolli ning teiselt poolt Centre d'aide par le travail „La Jouvene” (edaspidi „CAT „La Jouvene”””) ja Association de parents et d'amis de personnes handicapées mentales (APEI) d'Avignon vahelises kohtuvaidluses huvitatud isiku taotluse üle saada rahalist hüvitist kasutamata põhipuhkuse eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiivi 2003/88 artiklis 1 „Eesmärk ja kohaldamisala” on ette nähtud:

„1. Käesolev direktiiv sätestab tööaja korralduse minimaalsed ohutus- ja tervishoiunõuded.

2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse

a) minimaalse […] põhipuhkuse […] suhtes […]

[...]

3. Käesolevat direktiivi kohaldatakse nii avaliku kui erasektori kõigi tegevusalade suhtes [nõukogu 12. juuni 1989. aasta] direktiivi 89/391/EMÜ [töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 183, lk 1; ELT eriväljaanne 05/01, lk 349)] artikli 2 tähenduses, ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artiklite 14, 17, 18 ja 19 kohaldamist.

[...]”

4 Direktiivi artikkel 7 „Põhipuhkus” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tagada iga töötaja õigus vähemalt neljanädalasele tasulisele põhipuhkusele vastavalt niisuguse puhkuse õiguse ja andmise tingimustele, mis on ette nähtud siseriiklike õigusaktide ja/või tavadega.

2. Minimaalset tasulist põhipuhkust ei või asendada hüvitisega, välja arvatud töösuhte lõpetamise korral.”

5 Direktiivi 2003/88 artiklis 17 on ette nähtud, et liikmesriigid võivad teha erandeid selle direktiivi teatud sätetest. Artiklist 7 erandite tegemine ei ole aga lubatud.

6 Direktiivi 89/391 artikkel 2 „Reguleerimisala” on sõnastatud järgmiselt:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse nii avaliku kui ka erasektori kõikide tegevusvaldkondade suhtes (tööstus, põllumajandus, kaubandus, haldus, teenindus, haridus, kultuur, vaba aeg jne).

2. Käesolevat direktiivi ei kohaldata juhul, kui teatava avaliku teenistuse, nagu näiteks relvajõudude või politsei, või teatava kodanikukaitseteenistuse tegevus oma eripära tõttu sellega vältimatult vastuollu satub.

Sellisel juhul tuleb töötajate ohutus ja tervis tagada nii hästi kui võimalik, pidades silmas käesoleva direktiivi eesmärke.”

Prantsuse õigus

Code du travail

7 Code du travail (tööseadustik) põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni artikli L. 223-2 esimeses lõigus on ette nähtud:

„Töötajal, kes tõendab, et ta on töötanud arvestusaasta jooksul sama tööandja juures vähemalt ühe tegelikult töötatud kuuga võrdväärse aja, on õigus puhkusele, mille kestuse kindlaksmääramise aluseks on kaks ja pool tööpäeva iga töötatud kuu kohta, tingimusel et taotletud puhkuse kogupikkus ei ületa 30 tööpäeva”.

8 Selle seadustiku artikli 223-4 kohaselt:

„Puhkuse kogupikkuse kindlaksmääramisel loetakse tegelikult töötatud kuuga võrdseks nelja töönädala või kahekümne nelja tööpäeva pikkune ajavahemik. Tegeliku töötamise ajaks loetakse tasustatud puhkust, […] hüvituseks antavat puhkeaega […], rasedus- ja sünnituspuhkust, tööaja lühendamise alusel saadud puhkepäevi ning ajavahemikku, mille kestus on piiratud ühe aastaga ja mille käigus on töölepingu täitmine tööõnnetuse või kutsehaiguse tõttu pidevalt peatatud.”

9 Selle seadustiku artiklis L. 323-10 on sätestatud:

„Käesoleva jao tähenduses käsitatakse puudega töötajana isikuid, kelle võimalused tööd saada või säilitada on ühe või mitme füüsilise, meelelise, intellektuaalse või psüühilise funktsiooni kõrvalekalde tõttu reaalselt vähenenud.

Töötaja puude tuvastab code de l’action sociale et des familles’ (sotsiaalhoolekande- ja perekonnaseadustik) artiklis L. 146-9 nimetatud komisjon.

Rehabilitatsiooniteenuse saamine sama seadustiku artikli L. 312 1 lõike 1 punktis 5° nimetatud asutuses või talituses on samaväärne puude tuvastamisega.”

Code de l'action sociale et des familles

10 Code de l'action sociale et des familles' alates 6. septembrist 2003 kehtiva redaktsiooni artikkel L. 312-1 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas seaduses käsitatakse sotsiaalhoolekande- ning meditsiini ja sotsiaalteenuste osutamise asutuste ja talitustena alljärgnevalt loetletud asutusi ja talitusi, mis võivad kuid ei tarvitse olla iseseisvad juriidilised isikud:

[...]

5° asutused ja talitused:

mis abistavad töö küsimustes, välja arvatud üksused, mis lepingu alusel tegelevad code du travail artiklis L. 322-4-16 nimetatud tegevusega ja sama seadustiku artiklis L. 323-30 jj määratletud kaitstud töötamise ettevõtjad;

[...]"

11 Selle seadustiku 3. jaanuarist 2002 kuni 11. veebruarini 2005 kehtinud redaktsiooni artiklis L. 344-2 oli sätestatud:

„Töökeskused, mis võivad kuid ei tarvitse hõlmata majutusvõimalust, võtavad vastu puudega noori ja täiskasvanuid, kes ei saa ajutiselt või püsivalt töötada tavalistes ettevõtjates, kaitstud töökohas, kodutöökeskuse kaudu ega tegutseda füüsilisest isikust ettevõtjana. Keskused pakuvad neile isikutele võimalusi tegeleda erineva kutsetööga, meditsiinilist ja sotsiaalset ning koolitusalast tuge ja elukeskkonda, mis soodustab isiklikku arengut ja nende ühiskonda lõimumist.

[...]"

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

12 G. Fenoll oli CAT „La Jouvene" klient 1. veebruarist 1996 kuni 20. juunini 2005. Alguses kasutas ta korrapäraselt viienädalast tasustatud põhipuhkust.

13 Alates 16. oktoobrist 2004 kuni nimetatud CAT-st lahkumiseni oli G. Fenoll haiguspuhkusel. Selle töövõimetuse aja algushetkeks oli tal ajavahemiku 1. juuni 2003 kuni 31. mai 2004 eest kasutamata 12 päeva tasustatud puhkust. Lisaks ei saanud G. Fenoll kasutada puhkust oli 1. juunist 2004 kuni 31. maini 2005 kulgenud arvestusperioodi eest. Õigus väljateenitud, kuid kasutamata põhipuhkusele mainitud kahe ajavahemiku eest annab hageja hinnangul talle õiguse saada 945 euro suurust rahalist hüvitist. CAT „La Jouvene" keeldus selle summa maksmisest.

14 Kuna Tribunal d'instance d'Avignon (Prantsusmaa) jättis viimase kohtuastmena tema hüvitisnõude rahuldamata, esitas G. Fenoll kassatsioonkaebuse.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus meenutab Euroopa Kohtu praktikat direktiivi 2003/88 artikli 7 ja töötaja mõiste kohta ELTL artikli 45 tähenduses. Sellega seoses tõstatab eelotsust taotlev kohus küsimuse, kas töökeskusesse (edaspidi „CAT") vastu võetud isikutele, kes ei tööta töölepingu alusel, laieneb töötaja mõiste liidu õiguse tähenduses.

16 Eelotsusetaotluse esitanud kohus meenutab harta artikli 31 lõiget 2, mille kohaselt on igal töötajal õigus iga-aastasele tasustatud puhkusele, ja kinnitab, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt saab Euroopa Liidu põhiõigustele tugineda üksikisikute vahelistes vaidlustes, kontrollimaks kas liidu institutsioonid ja liikmesriigid on liidu õiguse rakendamisel neid samu põhiõigusi järginud.

17 Neil asjaoludel otsustas Cour de cassation menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi 89/391 – millele on viidatud direktiivi 2003/88 artiklis 1, milles on määratud kindlaks selle kohaldamisala – artiklit 3 tuleb tõlgendada nii, et [CAT-i] võetud isiku võib kvalifitseerida „töötajaks" viidatud artikli 3 tähenduses?

2. Kas harta artiklit 31 tuleb tõlgendada nii, et niisuguse isiku nagu eelmises küsimused kirjeldatud võib kvalifitseerida „töötajaks" viidatud artikli 31 tähenduses?

3. Kas niisugune isik, nagu esimeses küsimuses kirjeldatud, võib tugineda otse õigustele, mis tal harta alusel on, et saada õigus tasulisele puhkusele, kui siseriiklikes õigusnormides ei ole nähtud ette, et tal niisugune õigus oleks, ning kas siseriiklik kohus peab selle õiguse täieliku õigusmõju tagamiseks jätma kohaldamata kõik sellega vastuolus olevad siseriikliku õiguse sätted?"

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

18 Esitatud küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust selle kohta, kas mõistet „töötaja" direktiivi 2003/88 artikli 7 ja harta artikli 31 lõike 2 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et sellega on hõlmatud niisugusesse CAT-i vastu võetud isik, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas.

19 Sellega seoses tuleb kõigepealt meenutada, et direktiivi 2003/88 artikli 1 lõike 3 kohaselt, koostoimes direktiivi 89/391 artikliga 2, millele see viitab, kohaldatakse neid direktiive nii avaliku kui ka erasektori kõigi tegevusalade suhtes töötajate tööohutuse ja töötervishoiu parandamiseks ning tööaja korralduse teatavate aspektide reguleerimiseks.

20 Nõnda on Euroopa Kohus juba otsustanud, et direktiivi 89/391 kohaldamisala tuleb käsitada laialt, nii et direktiivi artikli 2 lõike 2 esimeses lõigus direktiivi kohaldamisalast ette nähtud erandeid tuleb tõlgendada kitsalt (vt selle kohta eelkõige kohtuotsused Simap, C-303/98, EU:C:2000:528, punktid 34 ja 35, ja komisjon *vs*. Hispaania, C-132/04, EU:C:2006:18, punkt 22). Need erandid on nimelt ette nähtud üksnes selleks, et tagada avaliku julgeoleku, rahvatervise ja avaliku korra kaitsmiseks hädavajalike teenuste nõuetekohane osutamine hädaolukorras ning ulatuslike õnnetusjuhtumite korral (kohtuotsus Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, punkt 21 ja seal viidatud kohtupraktika).

21 Ükski neist asjaoludest ei puuduta niisuguse isiku nagu põhikohtuasja hageja olukorda, kuivõrd tema tegevus kuulub direktiivi 2003/88 kohaldamisalasse.

22 Sellest tuleneb, et direktiivi 2003/88 sätted, sealhulgas artikkel 7, on kohaldatavad tegevusele, millega tegeleb G. Fenoll.

23 Seega on küsimuseks, millele tuleb vastata, küsimus, kas G. Fenoll tegeleb selle tegevusega kui töötaja direktiivi 2003/88 artikli 7 ja harta artikli 31 lõike 2 tähenduses.

24 Sellega seoses tuleb sarnaselt kohtujuristi ettepaneku punktis 29 rõhutatuga direktiivi 2003/88 puutuvalt meenutada, et see direktiiv ei sisalda ühtegi viidet mõistele „töötaja” direktiivi 89/391 tähenduses ega selle mõiste määratlusele siseriiklike õigusaktide ja/või tavade kohaselt (vt selle kohta kohtuotsus Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, punkt 27).

25 Sellest järeldub, et direktiivi 2003/88 kohaldamiseks ei või seda mõistet siseriiklike õiguste kohaselt erinevalt tõlgendada, vaid sellel on liidu tasandil iseseisev tähendus (kohtuotsus Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, punkt 28).

26 Ühtlasi, nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 26, kehtib see järeldus ka mõiste „töötaja” tõlgenduse puhul direktiivi 2003/88 artikli 7 ja harta artikli 31 lõike 2 tähenduses, et tagada tasustatud puhkuse õiguse isikulise kohaldamisala ühtsus.

27 Sellega seoses tuleb rõhutada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb mõiste „töötaja” direktiivi 2003/88 raames määratleda töösuhet iseloomustavate objektiivsete kriteeriumide põhjal, võttes arvesse asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi. Nõnda tuleb töötajana käsitada igaüht, kes teeb tegelikku ja tulemuslikku tööd, välja arvatud sedavõrd väikesemahuline töö, et mida saab pidada üksnes kõrval- või lisategevuseks. Töösuhtele on iseloomulik olukord, kus töötaja osutab teatava aja jooksul teisele isikule tema juhtimise all teenuseid, mille eest ta saab tasu (vt selle kohtuotsused Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09, EU:C:2010:612, punkt 28, ja Neidel, C-337/10, EU:C:2012:263, punkt 23).

28 Selleks aga, et kontrollida, kas niisugune mõiste võib hõlmata niisugust CAT-i võetud isikut nagu G. Fenoll, tuleb arvesse võtta järgmisi asjaolusid.

29 Esiteks on Euroopa Kohus otsustanud, et töötaja mõiste alusel kvalifitseerimisel, mis on siseriikliku kohtu ülesanne, peab viimane lähtuma objektiivsetest kriteeriumidest ja hindama igakülgselt kõiki tema menetluses oleva kohtuasja asjaolusid, mis on seotud asjaomase tegevuse ja kohtuasja poolte omavahelise suhtega (kohtuotsus Union syndicale Solidaires Isère, C-428/09,EU:C:2010:612, punkt 29).

30 Käesoleval juhul ilmneb eelotsusetaotlusest, et CAT-i vastu võetud isikutele ei kohaldata teatavaid code du travail sätteid. See asjaolu, mis toob kaasa õigusliku olukorra, kus need isikud tuleb kvalifitseerida *sui generis*, ei saa olla määrav asjassepuutuvate poolte töösuhte hindamisel.

31 Tuleb nimelt meenutada, et Euroopa Kohus on sellega seoses juba leidnud, et teatava töösuhte *sui generis* õiguslikul olemusel siseriiklikus õiguses ei saa olla tähtsust isiku määratlemisel töötajana liidu õiguse tähenduses (vt kohtuotsus Kiiski, C-116/06, EU:C:2007:536, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

32 Teiseks ei ole vaidlust selle üle, et G. Fenoll osutas teatava aja jooksul, ehk käesoleval juhul alates CAT-i „La Jouvene” tööleasumisest 1996. aastal ja sellele järgnenud viie järjestikuse aasta jooksul, erinevaid teenuseid, mille eest ta sai muu hulgas tasustatud põhipuhkust. Euroopa Kohtule esitatud toimikust ilmneb, et need teenused, millega kaasnes meditsiinilis-sotsiaalne tugi, tegi ülesandeks ja nende osutamist juhtis nii CAT „La Jouvene” personal kui ja juhatus, kusjuures CAT üritas tagada huvitatud isiku vajadustele kõige paremini sobivat eluviisi. Selline korralduslik raamistik võimaldab niisugusel üksusel nagu põhikohtuasjas vaidluse all olev CAT ühtaegu hoolitseda G. Fenolli taolise raske puudega inimese isikliku arengu eest tema võimete väärtustamise teel ja võimalusel tagada, et teenused, mille osutamine sellele inimesele ülesandeks on tehtud, tooksid asjassepuutuvale üksusele teatavat majanduslikku kasu.

33 Kolmandaks ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust veel, et teenused, mida G. Fenoll osutas, kuulusid niisiis CAT „La Jouvene” majandus-sotsiaalsesse programmi ja nende osutamise eest maksti töötasu. Sellega seoses tuleb märkida, et asjaolu, et see tasu võis olla tunduvalt madalam Prantsusmaal kehtivast töötasu alammäärast, ei ole G. Fenolli liidu õiguse tähenduses töötajaks kvalifitseerimise seisukohalt tarvis arvesse võtta.

34 Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa huvitatud isiku suuremal või väiksemal tulemuslikkusel ega palgaks makstud vahendite päritolul või madalal palgatasemel olla tähtsust isiku määratlemisel töötajana liidu õiguse mõttes (vt kohtuotsused Bettray, 344/87, EU:C:1989:226, punktid 15 ja 16, Kurz, C-188/00, EU:C:2002:694, punkt 32, ja Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, punkt 16).

35 Neljandaks on oluline välja selgitada, kas tegevust, millega G. Fenoll CAT-s „La Jouvene” tegeles, tuleb pidada „tegelikuks ja tulemuslikuks”, või on see üksnes kõrval- või lisategevus, mis eespool punktis 27 viidatud Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei anna alust sellega tegeleva isiku „töötajaks” kvalifitseerimiseks.

36 Sellega seoses järeldavad Association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI) d’Avignon ja Prantsuse valitsus asjaoludest, mille pinnalt tehti kohtuotsus Bettray (344/87, EU:C:1989:226), et analoogselt ei saa ka G. Fenolli kvalifitseerida „töötajaks”, kuna tema tegevus CAT-s „La Jouvene” on väidetavalt sarnane nende isikute tegevusega, kes on vastu võetud narkomaanide teraapiakeskusesse, nii nagu see oli viidatud kohtuasja puhul.

37 Sellise lähenemisviisiga ei saa nõustuda.

38 Kõigepealt tuleb nimelt märkida, et kuigi Euroopa Kohus otsustas kohtuotsuse Bettray (344/87, EU:C:1989:226) punktis 17, et tegelikuks ja tulemuslikuks ei saa pidada tegevust, mis on sellega tegelevate isikute rehabilitatsiooni või taaslõimumise vahend, täpsustas ta samas, et see kaalutlus on asjakohane ainult selle kohtuotsuse aluseks olnud asjaoludel, mille puhul isik on oma narkomaania tõttu võetud tööle liikmesriigi õigusnormide alusel, mille eesmärk on anda tööd isikutele, kes on oma olukorra tõttu ajutiselt võimetud tavatingimustes töötama (vt kohtuotsus Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Järgmiseks tuleb tõdeda, et kuigi CAT-s „La Jouvene” täidetud töökohad on nii nagu kohtuotsuse Bettray (344/87, EU:C:1989:226) aluseks olnud kohtuasjas narkomaanidele ette nähtud töökohadki mõeldud ainult isikutele, kes oma seisundist tingituna ei ole võimelised tavatingimustel töökohal töötama, ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust siiski, et CAT-de toimimist reguleeriva korra mõiste iseenesest ja seetõttu ka tegevus, millega puuetega isikud CAT-des tegelevad, on sellised, et seda tegevust ei saa pidada üksnes kõrval- või lisategevuseks käesoleva kohtuotsuse punktis 27 viidatud kohtupraktika tähenduses.

40 Nagu rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 42, ei ole tegevused, millega puuetega isikud CAT-s „La Jouvene” tegelevad, loodud üksnes eesmärgiga pakkuda huvitatud isikutele kas või kunstlikku ajaviidet. Olgugi et sealsed tegevused on kohandatud puuetega inimeste võimetega, loovad need ka teatavat majanduslikku kasu. See peab veelgi enam paika, kui võtta arvesse, et need tegevused võimaldavad soodustada raske puudega isikute kas või väikest tootlikkust ja tagada samal ajal nende sotsiaalkaitse.

41 Eelnevatest kaalutlustest tuleneb niisiis, et Euroopa Kohtule esitatud toimikust ilmnevate asjaolude põhjal on isik, kes tegeleb niisuguse tegevusega nagu G. Fenoll CAT-s „La Jouvene”, saab kvalifitseerida „töötajaks” direktiivi 2003/88 artikli 7 ja harta artikli 31 lõike 2 tähenduses.

42 Sellega seoses peab eelotsusetaotluse esitanud kohus eelkõige välja selgitama, kas huvitatud isiku poolt tegelikult osutatud teenused on käsitatavad tavaliselt tööturule kuuluva tööna. Selleks võib peale põhikohtuasjas vaidluse all oleva CAT-i – kui vastuvõtukeskuse põhikirja ja praktika – arvesse võtta tema sotsiaalabi kava eesmärgi erinevaid tahke, aga ka kõnealuste teenuste laadi ja nende osutamise viisi (vt analoogia alusel kohtuotsus Trojani, C-456/02, EU:C:2004:488, punkt 24).

43 Neil asjaoludel tuleb kahele esimesele küsimusele vastata, et mõistet „töötaja" direktiivi 2003/88 artikli 7 ja harta artikli 31 lõike 2 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et sellega võib olla hõlmatud niisugusesse CAT-i vastu võetud isik, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas.

Kolmas küsimus

44 Kolmanda küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust selle kohta, kas harta artikli 31 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et sellele võib vahetult tugineda üksikisikute vahelises kohtuvaidluses, et täielikult tagataks õigus tasustatud põhipuhkusele ja jäetaks kohaldamata kõik sellega vastuolus olevad liikmesriigi õiguse sätted.

45 Sellega seoses piisab, kui sarnaselt kohtujuristi poolt tema ettepaneku punktis 23 rõhutatuga tõdeda, et harta artikli 31 lõige 2 ei ole niisuguses olukorras, nagu on käsitluse all põhikohtuasjas, ajaliselt kohaldatav.

46 Nõue, mille G. Fenoll on esitanud seoses oma tasustatud põhipuhkusega, puudutab nimelt Lissaboni lepingu jõustumise kuupäevast varasemat aega, ja seega on see varasem ka kuupäevast, mil harta omandas aluslepingutega võrdse õigusjõu vastavalt EL lepingu artikli 6 lõikele 1.

47 Seetõttu ei saa sellises kohtuvaidluses nagu põhikohtuasjas harta artikli 31 lõikele 2 iseenesest tugineda.

48 Seoses võimalusega viidata direktiivi 2003/88 artiklile 7, mis käsitleb just õigust tasustatud põhipuhkusele, tuleneb Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktikast, et ka juhul, kui liikmesriigi õigust ei saa tõlgendada selle direktiiviga kooskõlas – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus –, ei saa selle artiklile 7 tugineda niisuguses üksikisikute vahelises vaidluses nagu põhikohtuasjas, et saavutada kõnealuse õiguse tasustatud põhipuhkusele täielik mõju ja jätta sellega vastuolus olevad liikmesriigi õigusnormid kohaldamata. Küll aga saab pool, kelle huve liikmesriigi õiguse vastuolu liidu õigusega kahjustab, siiski tugineda kohtuotsuses Francovich jt (C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428) välja kujundatud kohtupraktikale, et saada vajaduse korral hüvitist tekitatud kahju eest (vt kohtuotsus Dominguez, C-282/10, EU:C:2012:33, punkt 43).

49 Kõike eeltoodut arvestades ei ole kolmandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

50 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Mõistet „töötaja" Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003. aasta direktiivi 2003/88/EÜ tööaja korralduse teatavate aspektide kohta artikli 7 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 31 lõike 2 tähenduses tuleb tõlgendada nii, et sellega võib olla hõlmatud niisugusesse töökeskusesse vastu võetud isik, nagu on vaidluse all põhikohtuasjas.

Allkirjad